

BÖLÜM 135

TORAKS VE MEDIASTEN ANATOMİSİ

Funda AKSU¹

GİRİŞ

Toraks bölgesi karın ile boyun arasındaki bölge olup toraks duvarı, yüzeysel yapılar (meme, kaslar ve deri) ve göğüs boşluğundan oluşur. Göğüs kafesinin anatomisi ve işlevinin tam olarak anlaşılması, göğüs kafesinde meydana gelebilecek çok sayıda patolojinin tanımlanmasına, ayırt edilmesine ve tedavi edilmesine yardımcı olacaktır. Bu kitap bölümünde toraks ve mediasteninin genel anatomisi gözden geçirilecektir.

YAPI VE İŞLEV

A. Toraks Duvarı

Toraks duvarı hareket, solunum ve göğüs boşluğunun korunmasında işlev görür. Toraks duvarı 12 çift kosta, 12 torasik omur, sternum ve kaslardan oluşur. Torasik omurlar interver-

tebral diskler ile birlikte arka torasik duvarı oluşturur. İlk yedi kosta hem vertebra hem de sternum ile eklemlenir ve bu yüzden gerçek kosta veya vertebrosteral kosta olarak adlandırılır. Sekiz ila onuncu kostalar göğüs kafesi ile kıkırdak uzantılar ile birleştiği için yalancı kosta olarak isimlendirilirler. Yüzen kosta olarak bilinen onbirinci ve onikinci kostalar göğüs duvarının kemikli iskeleti ile önde ekleme sahip olmayıp yalnızca arkada vertebra ile birleşirler. Torasik duvar kasları yüzeyselden derine doğru, dış interkostal, iç interkostal, innermost interkostal, subkostalis (posteriorda) ve transversus torasik kasıdır (anteriorde). Bu kaslar, kostaların hareketini sağlayarak göğüs boşluğunun hacmini değiştirir ve solunum işlevi görür. Meme dokusu anterior torasik duvarda pektoralis majör kasının üzerinde bulunur. Meme dokusu meme bezleri, lifli doku, yağ, areolar kompleks ve meme ucundan oluşur.

¹ Doç. Dr., SBÜ Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göğüs Hastalıkları Kliniği, fundayardim@gmail.com

7. İnterlobar ve Periferik Bölge (Ekstra-Mediastinal)

İstasyon 11 (İnterlobar)

İstasyonlar 12-14 (Periferik: lobar, segmental, subsegmental)

PLEVRA

Plevra, göğüs boşluğunun içinde yer alan, her bir akciğeri çevreleyen iki katmanlı ince, seröz membrandır. Göğüs boşluğu içinde, akciğerler torasik duvardan viseral ve pariyetal plevra ile ayrılır. Plevranın iki katmanı arasında plevral boşluk adı verilen potansiyel bir boşluk vardır. Sağlıklı bir kişide bu boşlukta az miktarda sıvı vardır. Plevral boşluk akciğerlerin doğal çökme eğilimine direnmesini ve solunum sırasında düzgün çalışmasını kolaylaştıran negatif bir intraplevral basıncı korur.

Visseral plevra akciğer yüzeyine sıkıca yapışır ve interlobar fissürlerin derinliklerinde uzanır. Visseral plevra fissürleri oluşturmak için kendi üzerine katlanarak akciğerin içine doğru girinti yapar. Bu sayede visseral plevra akciğerlerin loblarını oluşturur.

Parietal plevra ise diyafragmayı ve göğüs duvarını kaplar. Parietal plevra anatomik lokasyonuna göre servikal plevra, kostal plevra, mediastinal plevra ve diyafragmatik plevra şeklinde daha alt bölümlere ayrılabilir. Akciğerlerin hiluslarında visseral ve pariyetal katmanlar süreklidir.

Sakin solunum sırasında, akciğerlerin genişlemediği bölgelerde visseral ve pariyetal plevra yaprakları yüz yüze bulunarak sinüsleri oluşturur. Sinüsler zorlu solunum sırasında akciğerlerin daha da genişleyebilmesine izin verir. Önde, kostal ve mediastinal plevranın birleştiği yerde bulunan kostomediastinal sinüs, altta, kostal plevranın ve diyafragmatik plevranın birleşiminde bulunan kostodiyafragmatik (kostofrenik) sinüstür.

KAYNAKLAR

1. Amador C, Weber C, Varacallo M. Anatomy, Thorax, Bronchial. 2020 Aug 10. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. PMID: 30726038. (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30726038/>)
2. Arseven O, Tabak L. Solunum sisteminin gelişimi ve yapısal özellikleri. İç: Arseven O, editör. Akciğer Hastalıkları. 1.baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2002.s.1-20.
3. Burlew JT, Weber C, Banks KP. Anatomy, Thorax, Mediastinal Lymph Nodes. 2020 Jul 31. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. PMID: 30422458. (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30422458/>)
4. Burstiner L, Al Khalili Y. Anatomy, Thorax, Pleurae. [Updated 2020 Jul 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK541079/>)
5. Celis A, Porter JK. Lymphatics of the thorax; an anatomic and radiologic study. Acta radiol. 1952 Dec;38(6):461-70. doi: 10.3109/00016925209177030. PMID: 13016323.
6. Chaudhry R, Bordoni B. Anatomy, Thorax, Lungs. [Updated 2021 Feb 7]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470197/>)
7. Çiledağ A, Kaya A. Toraks Anatomisi. İç: Kaya A, Karadağ M, Özlü T, editörler. Göğüs Hastalıkları Prope-detik. 1.baskı. İstanbul: Aves Yayıncılık; 2014.s.1-9.
8. Kudzinskas A, Callahan AL. Anatomy, Thorax. 2020 Jul 31. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. PMID: 32491642. (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557710/>)
9. Kula Ö, Altınöz H. Akciğer lenfatik sistemi. Tüberkü-loz ve Toraks Dergisi 2001; 49(2): 286-292.
10. Stoddard N, Heil JR, Lowery DR. Anatomy, Thorax, Mediastinum. 2020 Jul 31. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. PMID: 30969641. (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK539819/>)
11. Sundjaja JH, Bordoni B. Anatomy, Thorax, Lung Ve-ins. 2021 Feb 7. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. PMID: 31424789. (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK545205/>)
12. The Normal Chest. In: Fraser RS, Colman N, Muller NL, Parè PD: Synopsis of diseases of the chest. 2005, Elsevier Inc. New York, NY, USA. pp. 1-86.
13. Toker A, Kalaycı G. Göğüs Anatomisi. Göğüs Cerra-hisi. İç: Yüksel M, Kalaycı G, editörler. Bilmedya Kita-bevi, İstanbul, 2001. s19-36.